

8.2

Meyve Ağaçlarının Dikimi ve Budanması

Daha iyisi için.

Ne Zaman Dikmeli?

Ekim ayından başlayarak Nisan ortasına kadar; meyve ağaçları için ideal dikme zamanıdır. Sadece soğuğa dayanıksız olan ve sıcakı seven şeftali ve kayısı ağaçlarını bu kategori dışında tutup, ancak Mart ortasından itibaren dikmek gerekir.

Döllenme Nasıl Olacak?

Meyve cinslerinin arasında hem kendi kendini döleyebilenler, hem döleyemeyenler vardır. Kendini döleyemeyen meyve ağaçlarının yakınında bir polen vericisi bulundurmak gerekir. Fakat her meyve sadece belli başlı çiçeklerden döllenir. Dolayısıyla, eğer bahçenizde sadece bir tane meyve ağacı bulunsun istiyorsanız, kendi kendini döleyebilen cinsten olduğuna önceden emin olmalısınız.

Hasat Zamanı ve Süresi

Hasat için vakit ayırmamız gerektiğini hiç düşündünüz mü? Pek çok meyve cinsinin olgunlaşma ve toplanma zamanları tam tatil sezonuna denk gelir. Hasat süresi de önemlidir.

Çünkü bazı meyveler olgunlaşınca 15 gün içinde toplanmalıdır. Aksi halde çürümeye başlar. Bazı cins meyveleri ise bütün bir ay boyunca, aralıklarla toplamak gerekir.

Boy ve Yapı

Küçük ve orta büyüklükteki bahçelerde büyük meyve ağacı fazla yer kaplar. Bu nedenle küçük bahçeler için özel ağaç cinsleri yetiştirilmektedir. Aşağıdaki farklı boyda ağaçlar arasından seçim yapabilirsiniz.

Yüksek ağaçların gövde boyları 1.60 ile 1.80 m arasındadır. Çok yer kaplarlar, geniş bir gölgelik sağlarlar ve bol miktarda meyve verirler.

Yarı yüksek ağaçların gövde boyları 1 ile 1.20 m arasındadır. Özellikle erik ve kiraz ağaçlarında en çok tercih edilen boy budur.

Kısa ağaçların gövde boyları 80 ile 100 cm yüksekliğinde olmakla birlikte, tepedeki genişlikleri yarı yüksek ağaçlardakine kadardır.

Yüksek çalılar aslında ağaçtır. Fakat, 40-60 cm yüksekliğindeki gövdeleriyle çalıya benzerler. Özellikle şeftali ve vişne ağaçlarında tercih edilirler.

Çünkü, hasadı ve her yıl yapılması gereken budama işlemi daha kolay olur. Sarmaşık çalılar küçük bahçeler ya da apartman bahçeleri için ideal boyda sahiptirler. Gövdeleri 40-60 cm'dir ve en fazla 2-3 m uzarlar. Hasadı, budaması ve ilaçlaması çok kolaydır. Bahçe köşelerinde güzel dururlar.

Sarmaşık çalılar, çardaklarda da ideal bir örtücüdürler. Özellikle sıcak seven meyve türlerini ahşap bir iskeletle evinizin duvarına bağlayabilir ve yerden tasarruf edersiniz.

Meyve Ağaçlarını En Doğru Nasıl Dikmeli?

Sarmaşık çalı ağaçlar hariç, dikağınızın yeri mutlaka bahçe sınırından en az 5 m içeride tutun ki, ileride dökülen meyveler ve yapraklar yüzünden komşunuzla aranızda tatsızlık çıkmaz.

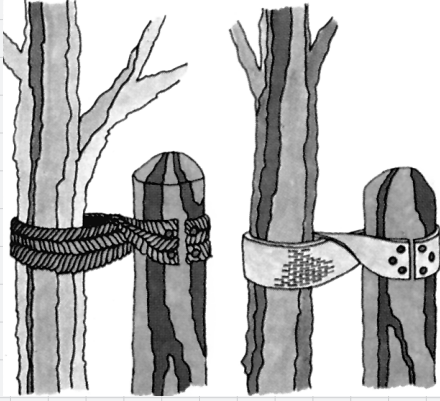
Dikme işlemine geçmeden önce; 2 m²'lik bir alanı bir bel boyu, toprak killiyse daha da derin, belleyin.

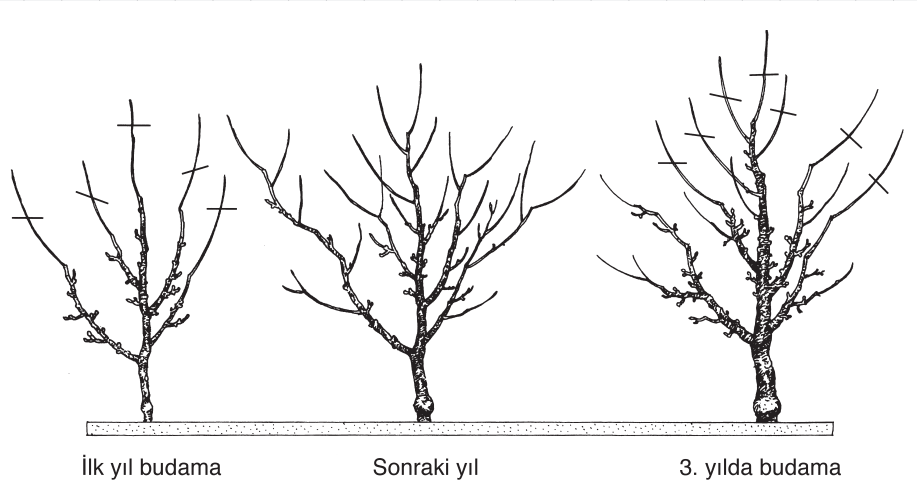
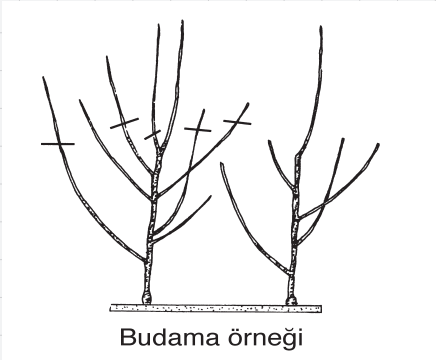
Profesyonelden Öğütler

Açacağınız delik en az 50 cm derinlikte ve köklerin rahat yayılabileceği kadar geniş olmalıdır. Fidanı bağlamak için bir kazık çakın. Ayrıca fidanı dikmeden önce köklerini bir kaç saat suda bekletmekte fayda vardır.

Delğin en dibine humus atın, üstüne de fidanı koyun. Kök ile gövdenin birleştiği yerin toprağın üstünde kalmasına dikkat ederek humuslu toprak ile deliği doldurup üstüne hafifçe basın.

Dikim yerinin çevresine bir oluk açın ve bolca su akıtarak sulayın. Fidanı 8 biçimindeki bir fiyonkla bir kazığa bağlayın. Fidanın etrafındaki toprağı kıyılmış ağaç kabukları gibi organik malzeme ile örtmeyi de unutmayın. Fidanların ilk yıl meyve vermesi köklerin güçlenmesine engel olur. Bu nedenle, her çiçek açtığında çiçekleri kopartın.

Budama

Dikimi takip eden ilkbaharda, meyve fidanını budamak gerekir. Sonraki 3-5 yıl içerisinde de Şubat sonu Mart başı ikinci defa budanmalıdır. İlk budamayı yapmadan önce ağacın gövdesini oluşturacak sürgünü ve tepesini oluşturacak 3-4 yan dalı belirlemek önemlidir.

Budamaya Dair En Önemli Kurallar:

1. Gövde sürgününü kısaltıp, gövdeye rakip diğer sürgünleri kesmek gerekir.
2. Yan dallara rakip olacak diğer sürgünler kesilmelidir.
3. Dikey olarak uzayan sürgünleri de kesmek gerekir.
4. İç doğru uzayan sürgünleri ortadan kaldırmak gerekir.

Kış Budaması

Budanmayan meyve ağaçları erken yaşlanırlar ve çok az meyve vermeye başlarlar. Meyve ağacınız yapraklarını dökdükten sonra, Ocak ayına kadar dalları seyrekletiren, ağacı gençleştiren bir budama işlemi yapabilirsiniz. Bu işlem için güneşli ve mümkünse don olmayan

bir gün seçin. Seyrekletirme esnasında birbirine yakın dallar, zayıf ve hatta kurumuş dallarla birlikte içeri doğru uzayan sürgünler kesilir.

Artık hemen hemen hiç yeni filiz vermeyen yaşlı ağaçlar ise, tepelerinin üçte biri kesilecek şekilde bir gençleştirici budama işlemine tabi tutulurlar. Epey yaşlı ağaçlar bile bu yoğun budamadan sonra şaşırtıcı derecede yeni filiz verirler. İşlemden sonra kesikleri temizleyin ve üzerlerine reçine sürün ki yaralara hastalık bulaşmasın.

Neler gerekli?

- ☐ **Dikim için:** Kürek, humus ya da dikim toprağı, kazık, bağlamak için bant, kıyılmış organik malzeme
- ☐ **Budamak için:** Bahçe makası, daha büyük dallar için testere, ağaç balsamı